

106

Vol. 23
Winter 2024
P.P: 141-169

Research Paper

Received:
2024-11-27
Revised:
2024-12-21
Accepted:
2024-12-25
Published:
2024-12-29

ISSN: 2538-1857
E-ISSN: 2645-5250

«Defensive Researches and Management»

Explaining the socio-cultural factors and components of popular mobilization bases affecting sustainable security in Kermanshah province

Majid Mohammadi¹ | Soheil Emamyani² | Mahdi Heshmati³

Abstract

Considering the special geographical location of Kermanshah province in the west of the country and its special strategic and security features, especially its proximity and neighborhood with the country of Iraq and the presence and manipulation of evildoers and groups against the security of the region, which also enjoy the support of global colonialism, an instruction in In 2006, the Islamic Revolutionary Guard Corps issued a decree on the construction of Shahid Kaveh security bases in the border areas to deal with threats, which is a point of gravity to use the capacity of the local people and the multi-dimensional social abilities (regional culture). In order to ensure stable security in the border areas, considering the importance of the implementation of this directive, the researcher has conducted a research with the title of cultural and social pathology of Shahid Kaveh bases and its effect on the stable security of Kermanshah people of Commander Han and selection of 60 people by random method and with Cochran's formula, a sample size of 52 people from Commander Han and deputy heads and managers related to Shahid Kaveh bases and also using the software spss has processed and analyzed the socio-cultural damages of these databases; The results indicate that the priority of impacting the damage of Shahid Kaveh bases on sustainable security in the region is significant, cultural and social damage with an average rating of (16.3) has assigned an effective role, and the researcher at the end expressed his suggestions.

Keywords: Security; Social Culture; The Base; Damage.

1. Corresponding author: Senior Master's student in Defense Affairs Management, Faculty and Research Institute of Management and Command of the Islamic Revolutionary Guard Corps (DAFOS), Tehran, Iran pejmansalehi.metro@gmail.com
2. Associate Professor, Imam Hossein University, Deputy of the IRGC Command and Management Faculty and Research Institute (DAFOS), Tehran, Iran
3. Explaining the socio-cultural factors and components of popular mobilization bases affecting sustainable security in Kermanshah province
DOR: 20.1001.1.20086121.1403.23.106.6.7

Publisher: Imam Hossein University

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

© Authors

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۰۷
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۰۵
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۰۹

شاپا چاپی: ۲۵۳۸-۱۸۵۷
الکترونیکی: ۳۶۴۵-۵۲۵۰

تبیین عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه

مجید محمدی^۱ | سهیل امامیان^۲ | مهدی حشمتی^۳

چکیده

ویژگی‌های خاص استراتژیکی و امنیتی و موقعیت خاص جغرافیایی استان کرمانشاه در غرب کشور، علی‌الخصوص قرابت و همسایگی با کشور عراق و حضور و دست اندازی اشرا و گروهک‌های معاند به امنیت منطقه که از حمایت استعمار جهانی نیز برخوردار هستند موجبات صدور دستورالعملی در سال ۱۳۸۶ مبنی بر احداث پایگاه‌های بسیج مردمی در مناطق مرزی توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی جهت مقابله با تهدیدات را فراهم آورد که نقطه ثقلی جهت استفاده از ظرفیت مردم بومی و توانایی‌های چند بُعدی (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی) منطقه برای تأمین امنیت پایدار در مناطق مرزی باشد. حال با توجه به اهمیت اجرا این دستورالعمل، که مسأله اصلی در آن شناسایی ظرفیت‌های بالقوه فرهنگی اجتماعی مردم و منطقه توسط پایگاه‌های بسیج مردمی جهت ایجاد امنیت پایدار در منطقه است، محقق اقدام به پژوهشی، با عنوان تبیین مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه نموده است، این پژوهش با بررسی اسناد و توزیع پرسشنامه بر اساس جامعه آماری ۶۰ نفری مسئولین و با استفاده از فرمول کوکران و حجم نمونه‌ی ۵۲ نفری از مسئولین پایگاه و برخی مسئولین معاونت‌های مرتبط با پایگاه‌های بسیج مردمی و نیز با بهره‌گیری از نرم‌افزار SPSS، قابلیت‌های این پایگاه‌ها را مورد پردازش و تجزیه و تحلیل قرار داده است؛ که نتایج حاصل حاکی از آن است که اثرگذاری مولفه‌های اجتماعی فرهنگی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت پایدار در منطقه با رتبه میانگین (۳/۱۶) معنادار بوده نقش موثری را به خود اختصاص داده است، پژوهشگر در پایان به بیان پیشنهاد‌های خود در این زمینه پرداخته است.

کلیدواژه‌ها: فرهنگی اجتماعی، کرمانشاه، پایگاه بسیج مردمی، امنیت پایدار

۱. نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت امور دفاعی دانشکده و پژوهشکده مدیریت و فرماندهی ولایت سپاه

(دافوس)، تهران، ایران

۲. دانشیار دانشگاه جامع امام حسین^(ع)، جانشین دانشکده و پژوهشکده فرماندهی و مدیریت سپاه (دافوس)، تهران، ایران

۳. استادیار دانشگاه جامع امام حسین^(ع)، مسئول هیئت علمی دانشکده و پژوهشکده فرماندهی و مدیریت سپاه (دافوس)، تهران، ایران

Mortazaniya@ihu.ac.ir

DOR: 20.1001.1.20086121.1403.23.106.6.7

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع)

این مقاله تحت لایسنس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

مقدمه

از آرمان‌های اساسی یک کشور دستیابی به امنیت پایدار است و تلاش برای رسیدن به آن با ارائه راهکارهای متفاوت و عملی از سوی حاکمیت و سازمان‌های مربوطه انجام می‌گیرد. بدون امنیت، رسیدن به سایر نیازهای بشری مشکل بوده و به‌سختی صورت می‌گیرد. برقراری و پایداری امنیت در استان مرزی کرمانشاه نیز از این امر مستثنی نیست و با توجه به موقعیت استراتژیک استان و قرابت مرزی با کشور عراق از دیر باز مورد توجه دست اندرکاران و مسئولین امنیت در این استان بوده است، تکرر اقوام و اقلیت‌ها در استان کرمانشاه این موضوع را تحت تأثیر قرار داده. اعتقاد عمیق محقق به نقش مردم استان در برقراری و تثبیت امنیت از طریق مردم برای مردم که یکی از ارکان اصلی و مهم سیاست مردمی کردن امنیت است اورا براین داشت که به یکی از مردمی‌ترین پایگاه‌های مرزی مستقر در این استان به نام پایگاه‌های بسیج مردمی و قابلیت‌های فرهنگی اجتماعی آن پردازد. سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی، یکی از فرماندهان برجسته سپاه در گوردستان بر این باور بود که بدون پیوند زدن مردم به کار امنیتی نمی‌توان کاری را در این منطقه پیشبرد وی باور عمیقی داشت که مردم می‌توانند خودشان به صحنه بیایند و با حضور فعال آن‌ها در صحنه می‌توان مشکل را حل کرد (روحی، ۱۳۸۴: ۲۵).

دراهمیت تحقیق همین بس که عدم آگاهی نسبت به ظرفیت‌های فرهنگی اجتماعی و روحیه جنگجویی و ظلم‌ستیزی مردم در راستای تأمین امنیت و حراست از مرزهای کشور به‌خصوص مناطق مرزی، میتواند خلاء و شکاف عمیقی را در مدیریت امنیت پایدار منطقه برای نهادهای ذیربط به وجود آورد. که این تحقیق می‌تواند بخشی از این خلاء را پوشش دهد و در ضرورت تحقیق باید گفت نهادهای مردمی بر مبنای وظیفه و رسالت ذاتی خود به‌منظور تسلط بیشتر درمقابله با تحركات دشمنان، علیه نظام مقدس ج.ا.ا در غرب کشور اقدام به احداث و استقرار پایگاه در روستاهای مرزی در (سال ۱۳۸۶) تحت عنوان پایگاه‌های بسیج مردمی نموده که محور اصلی آن بر پایه استفاده از توانایی‌های چند بُعدی مانند مولفه‌های فرهنگی اجتماعی مردم بومی منطقه برای برقراری تأمین امنیت پایدار در مناطق مرزی می‌باشد؛ که موجبات پایین آوردن نفوذ فرهنگی اعتقادی گروهک‌ها و تقلیل تأثیرپذیری مردم از آن‌ها را فراهم سازد. حال با توجه به نوع مأموریت و وظایف پایگاه‌های بسیج مردمی، دغدغه اصلی محقق تبیین عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌ها و میزان اثرگذاری آن در ایجاد امنیت پایدار در استان کرمانشاه می‌باشد.

مفاهیم و ادبیات نظری

پایگاه

پایگاه به محلی گفته می‌شود که گروهی از سربازان و تجهیزات برای نگهداری آن مکان در آن مستقر شده‌اند. محلی است برای استقرار نیروهای نظامی (عمید، ۱۳۷۵)^۱؛ که می‌توانند دارای تأسیسات و تسهیلات گوناگونی از جمله آسایشگاه و سالن غذاخوری، ورزشگاه، نمازخانه، بازداشتگاه، دفتر دژبانی، منازل سازمانی، اتاقک نگهبانی، برج نگهبانی و غیره باشند. پایگاه محلی است تقریباً ثابت که می‌توان گاه به عنوان محل انجام تمرینات نظامی و مرکز فرماندهی نیز عمل کنند در تعریف دیگر نیز، پایگاه به محلی گفته می‌شود که در آنجا به جهت حفاظت از حوزه استحفاظی استفاده می‌گردد. در مواقعی نیز از آن جهت انجام عملیات علیه نیروهای چریک استفاده می‌گردد. هدف اصلی و عمده از ایجاد پایگاه در مناطق مرزی ایجاد تأمین در منطقه و حوزه استحفاظی است (عباسی، ۱۳۸۷: ۵۰)؛ که در ذیل به چند مورد آن اشاره می‌گردد:

تعریف پایگاه: Base

- ۱- **در لغت:** از پاگاه، مقام، آستانه خانه جای پا، محکم و استوار در یکجا بودن می‌آید (عمید، فرهنگ لغت، ۱۳۷۵)
 - ۲- **فهم از لغت:** یک محدوده مکانی یا مجازی مشخص است البته با قابلیت اتکا و اتصال مناسب و منابع معتبر. (فصلنامه ش ۱۶ خیر)
 - ۳- **در فرهنگ و اصطلاحات نظامی:** تأسیسات یا محل نظامی است که از آن جا یک نیروی نظامی عمل نموده و از آن محل، آمادها دریافت می‌گردد. (فرهنگ واژه‌های نظامی، ۱۳۸۶، ص ۱۹۷)
- تقسیم بندی انواع پایگاه بر مبنای سه مولفه (زمان، مکان، ماهیت)
- انواع پایگاه از نظر زمان: ۱) دائم، ۲) فصلی، ۳) موقت
- ۱- دائم: از چند فصل تا یکسال و بیشتر، ۲- فصلی: از یک ماه تا سه ماه (یک فصل)،
 - ۳- موقت: از چند ساعت تا چند هفته (یکماه).

۱. لغت نامه عمید ۱۳۷۵

انواع پایگاه از نظر مکان: ۱- سطحی (روی زمین، همسطح زمین)، ۲- زیر سطحی (زیر زمین)، ۳- فرا سطحی (ارتفاع) بالاتر از زمین‌های همجوار.

انواع پایگاه از نظر ماهیت (هدف):

پایگاه‌های نیروی زمینی سپاه در منطقه شمالغرب کشور، با توجه به نوع مأموریت و هدف در نظر گرفته شده برای آنها و پشتیبانی موجود به دو نوع کلی پایگاه‌های (مرزی) و پایگاه‌های (اداری) تقسیم می‌گردد که در ادامه به شرح هر کدام از آنها در منطقه شمالغرب می‌پردازیم. (مقدسی، بهنام: فصلنامه علمی تخصصی ش ۱۶ دانشگاه امیر المومنین اصفهان)

امنیت

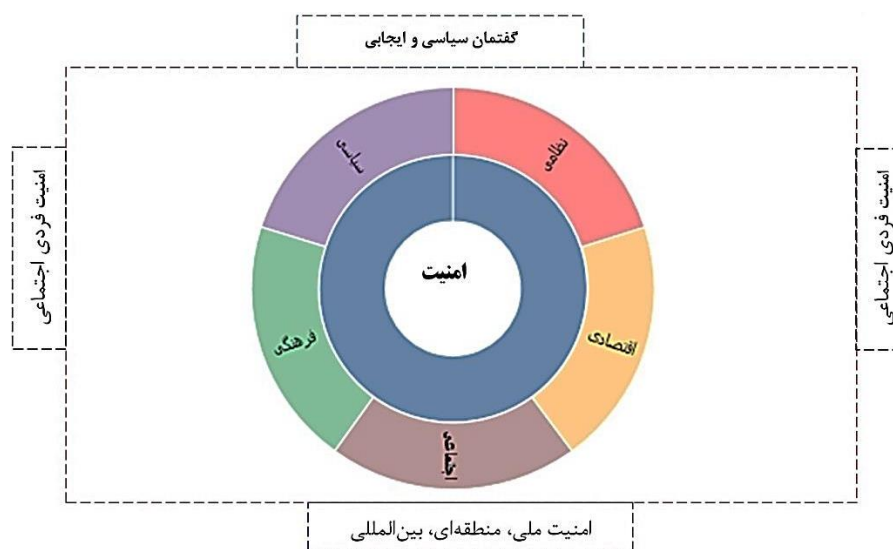
امنیت فرهنگی: امنیت فرهنگی به معنی قابلیت و توانایی حکومت‌ها در حفظ و دفاع از ارزش‌ها، ایده‌ها، هویت و به‌طور کلی فرهنگ خاص جامعه است، به نحوی که این شاکله، تشکیل‌دهنده ساختار فرهنگی ملی یک کشور در داخل سیستم دولت ملت و متمایزکننده‌ی ملت یک کشور از کشورهای دیگر است. تأثیری که جهانی شدن بر این بعد از امنیت ملی گذاشته است، مربوط به افزایش نیروهای نفوذکننده متقابل به‌ویژه افزایش مهاجرت، پناهندگی، جریان یافتن ارتباطات فردی، قومی و گروهی می‌شود؛ به‌علاوه انقلاب اطلاعاتی و گسترش ارتباطات بین‌المللی موجب تعارض میان فرهنگ ملی و روند یکسان‌سازی و یکپارچه‌سازی فرهنگی در سطح جهان گردیده است. به‌این ترتیب انقلاب اطلاعاتی و گسترش ارتباطات جهانی به یکی از عناصر تعیین‌کننده در زمینه‌ی امنیت فرهنگی تبدیل شده است (یزدان پناه و همکاران، ۱۳۹۱: ۳). امنیت فرهنگی را می‌توان شرایطی دانست که طی آن یک ملت بتواند ضمن حفظ هویت فرهنگی خویش و بدون برخورد با موانع بشری، مسیر تکاملی را پیماید. (دهقانی، ۱۳۹۲، ص ۸۳).

امنیت اجتماعی: امنیت اجتماعی به معنی حفظ جان، مال، آبرو و موقعیت اجتماعی افراد است تا مورد تهدید افراد دیگر، گروه‌ها و حکومت و قانون قرار نگیرد. به‌این ترتیب، امنیت اجتماعی حالت فراغت همگانی از تهدیدی است که کردار غیرقانونی دولت یا دستگاهی یا فردی یا گروهی در تمام یا بخشی از جامعه پدید می‌آورد (پور محمد، ۱۳۹۰: ۱۳۳)، و در تعریفی دیگر امنیت اجتماعی یعنی حفظ نیروهای تولیدی در شرایطی که افراد در عرصه‌های متعدد و متنوع بتوانند به انسان بودن خود جامعه عمل بپوشانند (کیویستیو، ۱۳۷۸: ۴۵). یکی از ابعاد بسیار مهم

امنیت، بعد اجتماعی آن است. منظور از امنیت اجتماعی آرامش و آسودگی خاطری است که هر جامعه موظف است برای اعضای خود در زمینه‌های شغلی، اقتصادی، سیاسی و قضایی ایجاد کند؛ بنابراین امنیت اجتماعی چیزی نیست جز حالتی از آسودگی خاطر مردم از ترس، تهدید و اضطراب و مصون ماندن جان، مال، ناموس، هویت و اعتقادات آنان از هرگونه تهدید مفروض (سروستانی، ۱۳۸۲: ۵).

امنیت نظامی

از میان تهدیدهای ملی هنوز هم تهدید نظامی مهم‌ترین تهدید ملی محسوب می‌شود، زیرا تهدید نظامی همه اجزای دولت اعم از حاکمیت، سرزمین و نهاد دولت و از سویی دستاوردهای صنعتی، اقتصادی و تمدنی جامعه را مورد هدف قرار می‌دهد اما نکته اینجاست که عوامل فرهنگی اجتماعی نیز از مهمترین مولفه‌هایی است که امنیت نظامی را تحت شعاع قرار می‌دهد. (بوزان، ۱۳۸۹: ۳۴).

شکل ۱. ابعاد امنیت (عبدالملکی و احمدوند، ۱۳۹۲: ۱۲۳)

امنیت پایدار

همان‌گونه که بیان شد طرح و مفهوم امنیت پایدار متضمن یک مفهوم نو در مباحث امنیتی است (عباس زاده، ۱۳۹۰: ۳۲) و بر مفهوم پیشرفته‌تری از امنیت تأکید دارد، درواقع امنیت پایدار، امنیتی است که همه عوامل به‌طور پیوسته به کار گرفته می‌شوند تا ارزش‌های اساسی مورد هجوم واقع نشود و در صورت وقوع تهاجم، اعم از فرهنگی، اقتصادی، سیاسی یا نظامی، این ارزش‌ها فدای کسب صلح نگردند و از آن‌ها دفاع شود (محمد نژاد و نوروزی، ۱۳۸۷: ۳۶). مطلوبی چنین بیان می‌کند که امنیت پایدار برای جوامع و کشورها، یعنی نگهداشت استقلال، یکپارچگی سرزمینی، پاسداری از شیوه‌های زندگی ملی و جلوگیری از دخالت بیگانگان در امور داخلی است که در درجه نخست به معنای تأمین شرایطی است که کشور را از دست‌اندازی دیگران به استقلال سیاسی و ارزش‌های فرهنگی حفظ کند (قیصری و حسینی، ۱۳۹۲: ۷۴). امنیت پایدار ترکیبی از سه رهیافت است (الف) امنیت ملی یا ایمنی دولت‌ها (ب) امنیت انسانی یا زندگی بهتر و ایمنی برای مردم (ج) امنیت جهانی یا منافع مشترک همه مردم زمین. امنیت پایدار درصدد آن است تا توانمندی جوامع را برای پیشگیری یا دفاع در برابر تهدیدات متوجه دولت ملی را ارتقاء دهد؛ ناامنی عمیق انسانی را در سراسر جهان کاهش داده و تهدیدات بلندمدتی را که متوجه امنیت جهانی است را کنترل کند (پور سعید، ۱۳۹۱: ۲۸)؛ بنابراین «امنیت پایدار» دارای مفهوم چندوجهی است به‌طوری که همه عوامل به‌طور پیوسته به کار گرفته می‌شوند (نوروزی، ۱۳۸۵: ۱۴۱). درمجموع، امنیت پایدار به معنی تداوم حیات یک نظام در طول زمان است که از طریق ایجاد توازن و تعادل در تأمین امنیت مراجع مختلف و سطوح و ابعاد آن امنیت محقق و موجب رفع و مقابله با تهدیدها و تأمین رضایت و مشارکت عمومی می‌شود و امکان پیگیری سیاست‌های توسعه ملی را فراهم می‌کند (حاجیان، ۱۳۹۱: ۱۳۰).

شکل ۲. شاخصه‌های امنیت پایدار (حاجبانی، ۱۳۵۱، ۱۳۹۱)

بسیج مردمی

معمولاً ساکنان استان‌های مرزی هر کشوری از جمله مدافعان و حافظان موجودیت آن کشور هستند و حفظ یکپارچگی و ایجاد همگرایی در میان آن‌ها، امنیت عمومی و استقلال آن کشور را تأمین می‌کند. حفظ امنیت در استان‌های مرزی و حاشی‌های بر شکوفایی اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور مؤثر است و بروز ناامنی و هرج و مرج در این استان‌ها بر امنیت عمومی کشور تأثیر گذار خواهد بود (نادریان، ۱۳۸۹: ۳). پاسداران انقلاب اسلامی با توجه به وظیفه و رسالت ذاتی خود علاوه بر ایجاد امنیت در نوار مرزی به منظور تسلط بیشتر برای مقابله با تحرکات دشمنان، علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی با توجه به حساسیت مناطق مرزی طرحی را در پیشنهاد و با حمایت مسئولان امر در جهت مدیریت و پایش مناطق مرزی در مقابل ناامنی‌ها در دستور کار خود قرار داد که موضوع اصلی آن بر پایه استفاده از مردم بومی و بسیجیان حاضر در منطقه و بهره‌گیری از توانایی‌های منطقه برای تأمین امنیت پایدار در مناطق مرزی استوار بود که با استفاده از جوانان و بسیجیان تحت امر و آحاد مردم اقدام به اجرای مأموریت‌های محوله نمایند، از

مأموریت‌های واگذاری، جذب و به‌کارگیری بسیجیان در عرصه‌های فرهنگی و اجتماعی و انجام اقدامات عمق‌بخشی داخلی، کمک به دولت در عملیات سازندگی و مردم‌یاری و امداد و نجات در محدوده روستای واگذاری و نیز حفظ و تقویت و آمادگی دائم و مستمر امنیتی، فعالیت‌های آمادگی رزم و مقابله با هرگونه تهدیدات امنیتی و توسعه پدافند داخلی در محدوده روستای واگذاری و نیز اجرای سایر مأموریت‌های محوله بنا به دستور است.

در همین راستا اقدام به شناسایی روستاها و مناطق مستعد نمود که علاوه برداشتن بافت جمعیت مناسب، موجبات پایین آوردن تحرک و تردد گروهک‌ها و تقلیل، تأثیرپذیری مردم از آن‌ها و موجبات هم‌گرایی بیشتر مردم به‌نظام و کاهش میزان قاچاق و شرارت گروهک‌ها گردد، به همین این منظور پایگاه‌های تحت عنوان پایگاه بسیج مردمی احداث گردید و نیروهای این پایگاه‌ها بر اساس، اصول پاسداری از انقلاب و با تأکید بر اصل مردم‌داری بایستی از جوانان و بسیجیان روستای هدف و روستاهای اطراف باشند تا بتوان امنیت را با اقوام و مردم بومی گره زد (آ.ع، ۱۳۹۹: ۲۵).

اقدامات انجام گرفته توسط نهادهای انقلاب اسلامی حاکی از آن است که مسئولین با یک برنامه کامل و جامع که با روش‌های مختلف و با مخاطبان گوناگون و زیاد که در مناطق مختلف شمال غرب و کردستان اجرا نموده است، موفق گردید بسیاری از عناصر مخالف نظام و انقلاب را وادار به تسلیم و یا موجبات جذب هزاران نفر را به‌نظام مهیا نماید و یکی از این اقدامات انجام روشنگری در روستاهای مرزنشین توسط بسیجیان و جوانان بومی منطقه در پایگاه‌های بسیج مردمی است که علاوه بر انجام اقدامات عملیاتی علیه ضدانقلاب، موجب بازگشت مردم نا همسو، نخبگان و حتی اعضای فریب‌خورده گروهک‌ها را به دامن نظام جمهوری اسلامی و خانواده‌هایشان بوده است (بهرامی، ۱۳۸۷: ۴).

پایگاه‌های مردمی

پایگاه‌های مردمی به گروه‌ها و ساختارهایی اطلاق می‌شود که در سطح جامعه شکل می‌گیرند و از حمایت و مشارکت مردم برخوردارند. این پایگاه‌ها معمولاً به عنوان نماینده‌ی منافع عمومی عمل می‌کنند و نقش مهمی در ایجاد تغییرات اجتماعی و فرهنگی دارند. (هارپر، دی، و لیخت، کی تی (۲۰۱۹).

اهمیت وجود پایگاه بسیج مردمی

دفاع از مقدسات و ایدئولوژی اسلام ایجاب می‌کند که در مقابل خطراتی که آن را تهدید می‌کند به گونه‌ای منطقی و شیوه‌ای صحیح با آن خطر برخورد کرده و امنیت آن را برقرار نماید. امام خمینی^(ره) در مورد اهمیت و ضرورت پایگاه‌های مردمی فرمودند: دفاع از اسلام و کشورهای اسلامی امری است که در مواقع خطر، تکلیف شرعی و الهی و ملی است و بر تمام قشرها و گروه‌ها واجب است (صحیفه امام خمینی رحمه الله علیه، ۱۳۷۸، ج ۱۲).

همچنین اصل پیشگیری ایجاب می‌کند که امت اسلامی برای مقابله با هرگونه خطر احتمالی از سوی دشمنان اسلام در آماده‌باش کامل بسر برده و آمادگی دفاعی برای هرگونه خطری که اسلام را به مخاطره افکند را داشته باشند.

فرمان صریح قرآن کریم در آیه شریفه ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾ (سوره انفال، آیه ۶۰)؛ که برای ترسانیدن دشمنان خدا و اسلام و امت اسلامی آمده است دال بر صحت این ادعا است.

عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی تأثیرگذار بر پایگاه‌های مردمی:

الف) عوامل فرهنگی:

۱- ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی: طبق نظریه‌های اجتماعی، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی نقش مهمی در تأسیس و تداوم پایگاه‌های مردمی دارند. این ارزش‌ها می‌توانند شامل احترام به حقوق بشر، عدالت اجتماعی، و همکاری‌های جمعی باشند. (اینگلهارت، آر: ۱۹۹۷).

۲- تاریخچه و میراث فرهنگی: بسیاری از پایگاه‌های مردمی بر پایه احیای سنت‌ها و میراث فرهنگی شکل می‌گیرند (تایلی، ۲۰۰۶).

۳- تحولات فرهنگی: تغییرات فرهنگی در جامعه، مانند تغییرات در نگرش‌ها نسبت به نهادهای اجتماعی، بر شکل‌گیری و توسعه پایگاه‌های مردمی تأثیر گذارند. (کیدنز، ۲۰۰۹).

ب: عوامل اجتماعی:

۱- ساختار اجتماعی: ساختار اجتماعی و روابط میان گروه‌ها و طبقات مختلف در جامعه می‌تواند بر موفقیت پایگاه‌های مردمی تأثیرگذار باشد (بوردیو، پی: ۱۹۸۴).

۲- **فقر و نابرابری اجتماعی:** پایگاه‌های مردمی معمولاً به عنوان پاسخ به مسائل اجتماعی مانند فقر و نابرابری شکل می‌گیرند. (پیوین و کلووارد، ۱۹۷۷)

۳- **مشارکت اجتماعی:** مشارکت اجتماعی بستگی به اعتماد و آگاهی اجتماعی دارد و بر موفقیت پایگاه‌های مردمی تأثیرگذار است (پاتنام، آر دی، ۲۰۰۰).

ج: میزان اعتماد اجتماعی و روابط همبستگی

اعتماد اجتماعی: اعتماد اجتماعی و روابط همبستگی میان افراد نقش مهمی در تقویت پایگاه‌های مردمی دارند. مطالعات نشان می‌دهند که اعتماد اجتماعی بالا می‌تواند موجب مشارکت بیشتر در گروه‌های مردمی و اجتماعی شود (فوکویاما اف، ۱۹۹۵).

د: آگاهی و آموزش اجتماعی

آگاهی اجتماعی و دسترسی به اطلاعات به مردم کمک می‌کند تا در فعالیت‌های پایگاه‌های مردمی مشارکت کنند. آموزش و ترویج اطلاعات در سطح جامعه می‌تواند به تقویت این پایگاه‌ها کمک کند (فریر، ۱۹۷۰. هررد و هررد).

نظریات مرتبط با پایگاه‌های مردمی:

در این بخش، به برخی از نظریات مطرح در این زمینه اشاره می‌شود:

۱- نظریه‌های جامعه‌شناسی مشارکت اجتماعی:

این نظریه‌ها به تأثیر مشارکت مردم در تغییرات اجتماعی و فرهنگی می‌پردازند. نظریه‌های مشارکت اجتماعی نشان می‌دهند که چگونه گروه‌ها و افراد در نهادهای اجتماعی و سیاسی می‌توانند تأثیرگذار باشند (السترچی، ۱۹۸۹).

۲- نظریه‌های سازمان‌های اجتماعی:

این نظریه‌ها به بررسی نحوه سازمان‌دهی و ساختار پایگاه‌های مردمی در جامعه می‌پردازند (اسکات، دبلو آر: ۱۹۹۸)

۳- نظریه‌های هویت اجتماعی:

این نظریه‌ها بررسی می‌کنند که چگونه هویت فردی و جمعی مردم می‌تواند بر مشارکت و نقش‌آفرینی آن‌ها در پایگاه‌های مردمی تأثیر بگذارد (تجیفل و تورنر، ۱۹۸۶)

این نظریه‌ها بررسی می‌کنند که چگونه هویت فردی و جمعی مردم می‌تواند بر مشارکت و نقش آفرینی آن‌ها در پایگاه‌های مردمی تأثیر بگذارد (تجیفل و تورنر، ۱۹۸۶)

نقش پایگاه‌های مردمی به عنوان محرک‌های تغییر اجتماعی و فرهنگی در دنیای مدرن همچنان قابل توجه است و می‌تواند به تقویت مشارکت‌های اجتماعی و توسعه امنیت جامعه کمک کند.

محیط‌شناسی استان کرمانشاه:

مناطق مرزی کانون تحولات مختلف هستند. جریان‌های گوناگونی در مرزها وجود دارد که عموماً از هر دو سوی مرز متأثر می‌شوند که این خود ناشی از عملکرد مرزها است مرزها محل جدایی‌ها می‌باشند و در طرف دیگر زمینه همکاری‌ها را فراهم می‌سازند مرز می‌تواند زمینه نزاع یا تش را فراهم سازد و یا اینکه باعث صلح توسعه و یا پیشرفت گردد. تمامی این موارد خود ناشی از نسی بودن مرزها است که توسط انسان‌ها که خود موجوداتی نسی هستند ایجاد می‌گردد در رابطه با مرزهای استان کرمانشاه نیز همین قضیه صادق است مرزهای این استان تماماً با کشور عراق و حدود ۳۶۶ کیلومتر است.

شکل ۳. حدودات مرزی استان با کشور عراق

از نکات قابل توجه در مرزهای این استان وجود تنوع در طول مرز است. در اطراف مرز شاهدیم که از بُعد جغرافیای طبیعی اشکال مختلفی وجود دارد که این از ارتفاعات صعب العبور در نواحی شمالی یعنی شهرستانهای پاوه و ثلاث باباجانی و جوانرود تا زمینهای پست و هموار در مناطق سومار و نفت شهر در قصرشیرین متفاوت است. از بُعد انسانی یعنی قومی و مخصوصاً مذهبی نیز شاهد تنوعات و گوناگونی می‌باشیم در مرزهای جنوبی عراق عربها و کردهای شیعه ساکن هستند و برعکس در نواحی شمالی عراق کردهای سنی سکونت دارند. در مرز بین عراق و ایران در منطقه کرمانشاهان در نواحی جنوبی کردهای شیعه در مناطق وسط اهل حق و در نواحی شمالی نیز شاهد وجود کردهای سنی هستیم. این تنوع فرهنگی نیازی برای انعطاف مدیریت و تنوع تصمیم‌ها را موجب می‌شود؛ به هر حال قصر شیرین همانند جوانرود و پاوه نیست؛ مسائل مربوط به جرم قاچاق فعالیت‌های غیر قانونی مبارزات مسلحانه و ضد حکومتی در هر نقطه‌ای از مرزهای استان متفاوت است مدیریت و کنترل مرزها برای ارگانهای دست اندرکار جریانی مشکل ساز و مسئله دار در مناطق گوناگون بوده و برای مافیای قاچاق که به مرزها و قوانین احترام نمی‌گذارد ابداع و ابتکار جدید و مستمری را نیاز دارد؛ بدون شک نمیتوان با رویکردهای قدیمی به تعامل با مشکلات مرزی پرداخت تمامی مسائل این مناطق که برای ثبات حاکمیت و مخصوصاً امنیت که حلقه گم شده پیشرفت و توسعه است به خود مرزها بر میگردد امروزه حتی در کشورهای توسعه یافته کلید اصلی برای مقابله با تهدیدات خود مرزها هستند حال این نکته که اغلب در تحقیقات علمی که رویکرد حل مسئله را در مناطق مرزی دارند و اغلب نیز فراموش میشود؛ نیاز به بررسی و تقویت مرزها است.

وضعیت در مرزهای استان کرمانشاه

مرزهای جمهوری اسلامی ایران با کشور عراق در پی قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر و با در نظر گرفتن پروتکل الحاقی ۱۳ ژوئن ۱۹۷۵ در تاریخ ۲۱ دسامبر ۱۹۷۵ تحدید حدود شدند مرزهای استان کرمانشاه هم به تبع آن تعیین حدود شده اند مرز استان کرمانشاه از میله مرزی ۳۶ اصلی در رودخانه تلخاب حد نهایی استان کرمانشاه و شروع مرزهای استان ایلام شروع و به میله مرزی ۲/۸۳ فرعی در ارتفاعات تخت اورامان (حد نهایی استان کرمانشاه و شروع مرزهای استان کردستان) ختم می‌گردد.

مرزهای استان کرمانشاه ۳۴۶ کیلومتر از مرزهای ۱۳۳۶ کیلومتری جمهوری اسلامی ایران با عراق را تشکیل میدهد عزتی (۱۳۸۴) استان کرمانشاه به لحاظ همسایگی با مرزهای کردی و عربی عراق از نظر زبانی و قومی) نسبت به سایر استانهای کشور از ویژگی خاصی برخوردار است. شش شهرستان از مجموع شانزده شهرستان استان کرمانشاه قصر شیرین، سرپل ذهاب، ثلاث باباجانی، جوانرود، پاوه گیلانغرب مرزی هستند. مساحت شهرهای مرزی استان کرمانشاه ۷۰۷۰ کیلومتر مربع است که ۲۹٪ از مساحت استان را شامل گردیده اند.

تقسیم‌بندی مرز کرمانشاه با عراق از لحاظ مشخصات و نحوه عمل

الف) از نوسود تا باووسی: در این بخش ارتفاعات تقریباً موانع پیوسته ای را برای عملیات هماهنگ شده تشکیل داده و معابر وصولی عمده به داخل خاک ایران همان مسیر حلبچه در عراق به نوسود و کرمانشاه است. در این مسیر ارتفاعاتی از قبیل ارتفاعات دوآب و گردنه شمشیر قرار دارد.

ب) از باووسی تا خسروی: ارتفاعات مسیرهای پیوسته‌ای را تشکیل نداده و مسیلی به داخل خاک ایران عبارتند از: مسیر خانقین خسروی، قصر شیرین که فوق العاده مهم و قابل توجه هستند. همچنین مسیر باووسی به سرپل ذهاب در این قسمت مهمترین بخش مرز یعنی پیشرفتگی قصر شیرین قرار دارد که به عمق ۲۵ و عرض ۵۰ کیلومتر در خاک عراق پیشرفته و مسیل خانقین قصر شیرین کرمانشاه در آن واقع است. در پشت این پیشرفتگی ارتفاعات امام حسن و بازی دراز و قراویز و گردنه پاتاق و در جلوی آن جلگه بین النهرین که دارای تپه های کم ارتفاع است، قرار دارد. این قسمت برای عملیات از دجله تا ارتفاعات زاگرس (پاتاق) مانع قابل توجهی در سر راه ندارد.

پ) از خسروی تا نفت شهر: یک رشته ارتفاعات خاکی موازی با مرز وجود دارد که عموماً قابل عبورند و به کلیه مسیر های وصولی به داخل خاک ایران یعنی قصر شیرین، سرپل ذهاب و اسلام آباد غرب منتهی می گردند (عزتی، ۱۳۶۸: ۶۷ - ۶۸)

وضعیت مرزهای قصر شیرین سرپل ذهاب ثلاث باباجانی، پاوه مرز قصر شیرین:

از طول ۳۶۶ کیلومتر مرز مشترک ایران و عراق در استان کرمانشاه ۱۸۵ کیلومتر آن مربوط به مرز قصر شیرین است این مرز دارای بیشترین طول نسبت به شهرستانهای مرزی سرپل ذهاب ثلاث باباجانی و پاوه است. مرز قصر شیرین از میله مرزی شماره ۳۶ شروع شده و تا میله مرزی

شماره ۶۰ در کنار رودخانه قوره تو ادامه دارد از ۱۸۵ کیلومتر مرز مشترک این شهرستان با عراق ۵/۷۵ کیلومتر مرز رودخانه ای است، شامل: ۱) رودخانه دائمی قوره تو به طول ۳۴ کیلومتر، ۲) رودخانه دائمی الوند به طول ۵/۵ کیلومتر، ۳) رودخانه فصلی کنه کبود آب (نفت) به طول ۵/۲۴ کیلومتر، ۴) رودخانه فصلی کنگاگوش آب بخشان) به طور ۵/۷ کیلومتر، ۵) رودخانه فصلی تلخاب به طول ۴ کیلومتر.

مرزهای شهرستان قصر شیرین به خاطر اهمیت خاص خود و طولانی بودن توسط مسئولین سومار و قصر شیرین کنترل می‌شود.

وضعیت مرز سرپل ذهاب

این شهرستان با مساحت ۱۲۷۱ کیلومتر ۲/۵ درصد از مساحت کل استان را در بر می‌گیرد شهرستان سرپل ذهاب در سال ۱۳۹۰ با جمعیت ۸۵۶۱۶ نفر در ۳۰ کیلومتری شرق قصر شیرین از شمال به شهرستان ثلاث باباجانی از شرق به شهرستان دالاهو از غرب به شهرستان قصر شیرین و از جنوب به شهرستان گیلان غرب محدود است. این شهرستان دارای ۱۶ کیلومتر مرز مشترک با عراق است که از شمال رودخانه قوره تو شروع شده و تا میله مرزی شماره ۲/۶۰ در هوان ادامه دارد. وضعیت مرز سرپل ذهاب به شرح زیر است: از مشکلات مرزی این منطقه عدم حضور نیروهای عراق در مرز و ضعف حاکمیت در این مناطق است به طوری که از مقابل در بندجوق شهرستان قصر شیرین به سمت شمال مسئولین عراق عملاً حضور فیزیکی ندارند و بیشتر نیروهای کرد در این مناطق مستقر هستند و حاکمیت دارند این مسئله باعث شده است روستاییان مرزنشین مشروبات الکلی انواع فیلمهای مبتذل ویدئویی، اسلحه و مهمات قاچاق از نوار مرزی قصر شیرین سرپل ذهاب وارد کشور نمایند

وضعیت مرز ثلاث باباجانی ثلاث

باباجانی از شمال به اورامان و پاوه و از جنوب به سرپل ذهاب از شرق به کرمانشاه و از غرب به کشور عراق متصل است. زبان مردم این شهر کردی لهجه سورانی گویش جافی است بر اساس آمار سال ۱۳۹۰ جمعیت این شهر ۳۸۴۷۵ نفر بوده است.

شهرستان ثلاث باباجانی ۷۴ کیلومتر با کشور عراق مرز مشترک دارد که نسبت به سایر شهرستانهای مرزی استان از پیچیدگی جغرافیای طبیعی و انسانی ویژه ای برخوردار است به گونه ای که از منطقه هوان تا باویسی دارای دشت های وسیع و مرغوب کشاورزی است و بعد از آن رشته کوه های آغاز و تا بیزل و بانینار ادامه می یابد مرزهای مشترک دو کشور در این شهرستان نسبت به شهرستانهای سرپل ذهاب و قصر شیرین کوهستانی و صعب العبور می باشد.

وضعیت مرز شهرستان پاوه

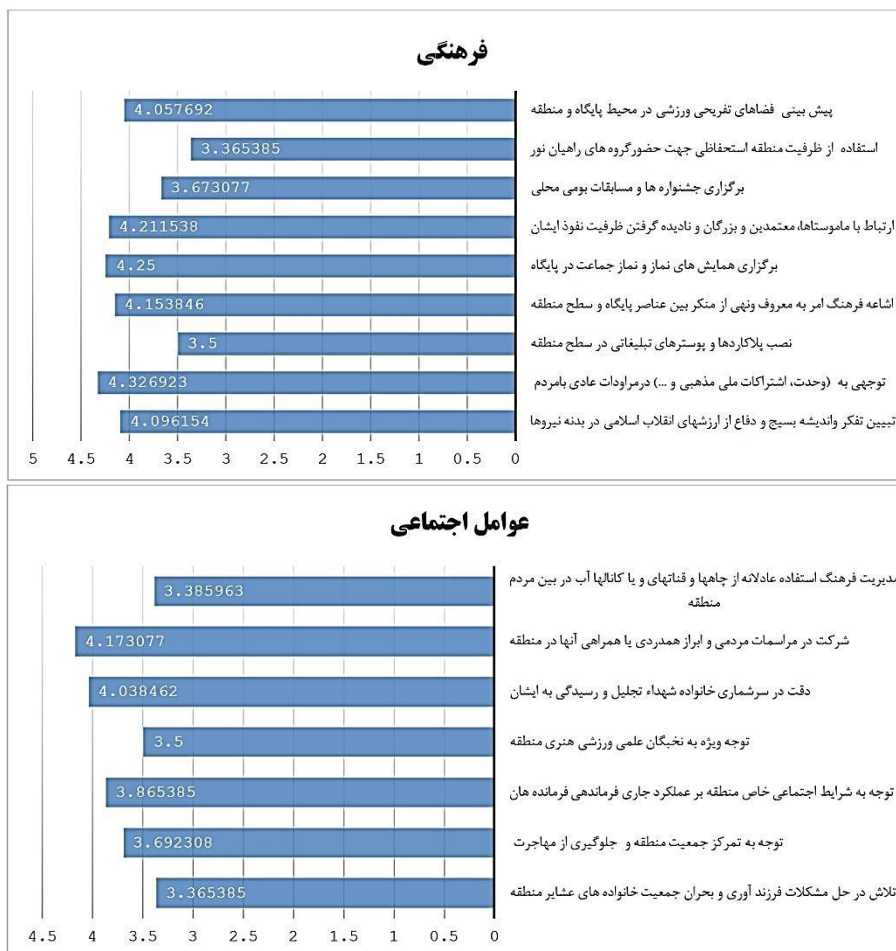
شهرستان پاوه با جمعیتی برابر ۵۶۸۳۷ نفر در سال ۱۳۹۰ و مساحت ۱۲۵۸ کیلومتر مربع که شامل ۱۵/۵ درصد از کل سطح استان میباشد، در شمال غرب استان کرمانشاه واقع گردیده و از شمال به مریوان و از مشرق به سنندج، از جنوب به شهرستان جوانرود و از غرب به کشور عراق محدود است.

فاصله این شهرستان تا مرکز استان حدود ۱۵۰ کیلومتر و ارتفاع آن از سطح دریا بیش از ۱۵۲۵ متر است. این شهرستان از سه بخش و ۸ دهستان به شرح زیر تشکیل گردیده است.

(۱) بخش مرکزی شامل دهستانهای هولی، شمشیر، منصور آقایی (۲) بخش باینگان شامل دهستانهای ماکوان دودان) کلاشی شیوه سر

(۳) بخش نوسود شامل سیروان شرآم (نیمساره)

نمودار میله ای عوامل فرهنگی اجتماعی نمایانگر درصد اثر این عوامل بر امنیت پایدار استان کرمانشاه می باشد که به صورت میله ای و در صد هر عامل را روی آن را نمایش می دهد که به تفکیک عامل و مولفه ها به صورت زیر آورده شده است.

نمودار میله‌ای عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه

روش‌شناسی پژوهش

نوع پژوهش

این پژوهش به لحاظ نوع تحقیق، از تحقیقات **کاربردی** است و خروجی تحقیق کاربردی دستیابی به یکسری راهکارهای اجرایی و کاربردی با استفاده از معیارها و روش‌های علمی برای تبیین عوامل و مولفه‌هایی است که پژوهش بر اساس آن شکل گرفته است.

نتایج این پژوهش مستقیماً بر تبیین عملکرد پایگاه‌های بسیج مردمی و استفاده از تجارب کسب شده جهت انجام هر چه بهتر و باکیفیت در انجام مأموریت‌های آتی پایگاه مؤثر و مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

پژوهش حاضر به لحاظ طرح تحقیق در زمره تحقیقات گذشته‌نگر جای می‌گیرد این پژوهش به این دلیل گذشته‌نگر است که محقق علاقه‌مند است به تبیین عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی مؤثر بر امنیت پایدار منطقه را مورد بررسی قرار دهد که نتایج و یافته‌های تحقیق بتواند به مسئولان و متولیان در امر برقراری امنیت کمک نماید.

روش پژوهش

پژوهش حاضر، به لحاظ روش در زمره تحقیقات توصیفی - تحلیلی و با رویکرد پیمایشی^۱ دسته‌بندی می‌گردد. داده‌های اطلاعاتی مورد نیاز که با توجه به روش فوق تنظیم و نتیجه‌گیری شده است عبارتند از:

الف: در بخش نظری از طریق مطالعه متون و منابع و اسناد، ادبیات تحقیق بررسی و استخراج شده است.

ب: در بخش عملی یا میدانی داده‌ها، از طریق توزیع پرسشنامه در سطح کارشناسان و خبرگان حاضر در مأموریت مورد تحقیق صورت گرفته است.

ج: جامعه آماری از فرماندهان و مسئولان حاضر در لشکر عملیاتی ۲۹ حضرت نبی اکرم (ص)^۲ و پایگاه‌های بسیج مردمی مدنظر قرار داده شده است.

1. Survy Research Methode

روش‌های گردآوری اطلاعات

در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات برای تبیین عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه به روش پیمایشی و ابزار گردآوری پرسشنامه بوده است (محقق ساخته) استفاده شده.

ابزار گردآوری متن (سند) کاوی (بررسی مدارک و اسناد): این روش به منظور تهیه ادبیات تحقیق مورد استفاده قرار گرفته است که در آن از کتب، جزوات، فصلنامه‌ها، مقالات، مدارک و پایان‌نامه‌های مربوطه و سایت‌های اینترنتی مورد مطالعه قرار گرفته و پس از فیش‌برداری از آن‌ها بهره‌برداری گردید. در پرسشنامه تحقیق که به صورت ترکیبی از نوع لاوشه و لیکرت طراحی شده است مصاحبه‌شوندگان در مرحله اول به بیش از ۳۵ سوال برای به دست آمدن پایایی گویه‌ها پاسخ و در نتیجه پایایی ۲۲ گویه ابعاد فرهنگی اجتماعی به دست آمد و سپس در قالب طیف لیکرت به ۲۲ گویه پاسخ داده‌اند. در نتیجه روایی و پایایی گویه‌ها بدست آمده و اثر آن در نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته شد که در فصل چهارم به طور مفصل در مورد آن شرح داده شده است.

روش تجزیه تحلیل اطلاعات

در این پژوهش جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسشنامه‌های تحقیق پس از جمع‌آوری وارد نرم‌افزار آماری SPSS گردیده و سپس با استفاده از امکانات نرم‌افزار فوق نتایج مورد نظر استخراج شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای داده‌های به دست آمده و پاسخگویی به سؤالات تحقیق از روش‌های آماری متعددی بهره گرفته شد که عبارت‌اند از:

- ۱- جدول توزیع فراوانی
 - ۲- شاخص‌های مرکزی و پراکندگی
 - ۳- آلفای کرون باخ جهت بررسی روایی و پایایی درونی مقیاس‌های پرسشنامه محقق ساخته
 - ۴- آزمون کولموگروف اسمیرنف جهت بررسی نرمال بودن نمونه مورد مطالعه
 - ۵- آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی مؤلفه‌ها و شاخص‌های الگو
- و غیره

ضریب آلفای کرون باخ، برای سنجش میزان تک بُعدی بودن نگرش‌ها، عقاید و ... بکار می‌رود. درواقع می‌خواهیم ببینیم تا چه حد برداشت پاسخگویان از سؤالات یکسان بوده است. اساس این ضریب بر پایه مقیاس‌هاست. مقیاس عبارت‌اند از دسته‌ای از اعداد که بر روی یک پیوستار به افراد، اشیا یا رفتارها در جهت به کمیّت کشاندن کیفیت‌ها اختصاص داده می‌شود. رایج‌ترین مقیاس که در تحقیقات اجتماعی بکار می‌رود مقیاس لیکرت است. در مقیاس لیکرت اساس کار بر فرض هم وزن بودن گویه‌ها استوار است. بدین ترتیب به هر گویه نمراتی (مثلاً از ۱ تا ۵ برای مقیاس لیکرت ۵ گویه‌ای) داده می‌شود که مجموع نمراتی که هر فرد از گویه‌ها می‌گیرد نمایانگر گرایش او خواهد بود که در این تحقیق نیز از همین مقیاس استفاده گردیده است. با استفاده از تعریف آلفای کرون باخ می‌توان نتیجه گرفت: (۱) هر قدر همبستگی مثبت بین سؤالات بیشتر شود، میزان آلفای کرون باخ بیشتر خواهد شد و بالعکس، (۲) هر قدر واریانس میانگین سؤالات بیشتر شود آلفای کرون باخ کاهش پیدا خواهد کرد، (۳) افزایش تعداد سؤالات تأثیر مثبت و یا منفی (بسته به نوع همبستگی بین سؤالات) بر میزان آلفای کرون باخ خواهد گذاشت، (۴) افزایش حجم نمونه باعث کاهش واریانس میانگین سؤالات در نتیجه باعث افزایش آلفای کرون باخ خواهد شد. بدیهی است هر قدر شاخص آلفای کرون باخ به ۱ نزدیک‌تر باشد، همبستگی درونی بین سؤالات بیشتر و در نتیجه پرسش‌ها همگن‌تر خواهند بود.

کرون باخ ضریب پایایی ۰/۴۵ را کم، ۰/۷۵ را متوسط و قابل قبول و ضریب ۰/۹۵ را زیاد پیشنهاد کرده است. بدیهی است در صورت پایین بودن مقدار آلفا، بایستی بررسی شود که با حذف کدام پرسش‌ها مقدار آن را می‌توان افزایش داد. در این تحقیق چون مقدار آلفا به دست آمده از طریق نرم افزار SPSS از ۰/۷ بیشتر است پس پرسشنامه حاضر یک پرسشنامه معتبر و استاندارد است. در این مطالعه پرسشنامه تهیه شده روی تعداد ۵۲ نفر از مسئولین ذیربط بسیج استان کرمانشاه و جوانرود مورد اجرا قرار گرفته و پایای آن توسط آزمون آلفای کرون باخ توسط نرم افزار آماری SPSS مورد سنجش قرار گرفت. نتایج این ارزیابی در جدول زیر آمده است.

جدول ۱. این پژوهش در دو بخش مطالعات کتابخانه‌ای و تحقیقات میدانی و طبق مراحل زیر انجام شده است.

اجتماعی فرهنگی		مقدار آلفا	تعداد سؤال	نام متغیر
Cronbach's Alpha	N of Items	.945	۲۲ سؤال	فرهنگی و اجتماعی
.945	22		۲۲ سوال	کل سؤالات

الف) انجام مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی منابع برای تدوین طرح پژوهش و ادبیات پژوهش.
 ب) تهیه پرسشنامه پژوهش و انتخاب همکاران جهت توزیع آن. ج) بررسی و سنجش روایی متغیرهای الگوی انتخاب شده. د) تبدیل عوامل مؤثر بر انجام و موفقیت مأموریت محوله، برای تدوین پرسشنامه. ه) بررسی و سنجش روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات خبرگان و کارشناسان.
 و) تهیه پرسشنامه پژوهش و انتخاب همکاران جهت توزیع آن. ز) انتخاب نمونه لازم در جامعه آماری و انجام پرسشنامه پژوهش.

ح) جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل داده‌های آماری با بهره‌گیری از فنون آماری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS. ط) بررسی نتایج حاصله از تحقیق و ارائه راه کار و پیشنهاد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این فصل ضمن توصیف ویژگی‌های جامعه نمونه آماری، در ابتدا به صورت مسئله محور به توصیف یافته‌ها و داده‌های تحقیق در قالب جداول توزیع فراوانی و نمودارهای استنباطی پرداخته شده است و سپس نسبت به تجزیه و تحلیل هر یک از شاخص‌های مرتبط با عملکرد پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت پایدار استان کردستان و ارائه راه کارهای مناسب با استفاده از روش‌های آماری توضیح داده خواهد شد.

بررسی نرمال بودن متغیرها: بررسی نرمال بودن متغیره بُعد فرهنگی اجتماعی: برای ارزیابی وضعیت نرمال بودن متغیرهای مورد مطالعه از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است. نتایج این آزمون در جداول زیر ارائه می‌گردد.

جدول ۲. آزمون تست نرمالی بُعد فرهنگی اجتماعی

آزمون نرمال بودن داده‌های بُعد فرهنگی اجتماعی تحقیق					
تست کلو موگورف - اسمیرنوف / تست کمتر از 2000 نفر			تست شاپیرو- ویلک / تست بیشتر از 2000 نفر		
سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار W	سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار W
.002	52	.918	۱۲۶۰	52	.152

نتایج تست کلو موگورف اسمیرنوف در جدول فوق نشان می‌دهد که مولفه‌های بُعد فرهنگی اجتماعی دارای سطح معناداری بالاتر از ۰/۰۵ بوده و دارای توزیع نرمال است لذا می‌توان از آزمون‌های پارامتریک برای تحلیل متغیرها در آن استفاده کرد.

بررسی و ارزیابی وضعیت نرمال بودن متغیرهای مورد مطالعه

برای ارزیابی وضعیت نرمال بودن متغیرهای مورد مطالعه از آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است. نتایج این آزمون در جدول زیر ارائه می گردد.

جدول ۳. نتایج آزمون k.s. برای بررسی نرمال بودن متغیرها

آبعاد	فرهنگی اجتماعی
تعداد سوالات مطرح شده	۲۲
میانگین	۳/۸۶
انحراف معیار	۰/۷۵۸۰۷
نتایج آزمون	۰/۱۵۴
سطح معناداری	۰/۱۲۶

نتایج جدول فوق نشان می دهد که آبعاد فرهنگی و اجتماعی دارای معناداری بزرگ تر از ۰/۰۵ داشته و دارای توزیع نرمال است لذا می توان از آزمون های پارامتریک برای تحلیل متغیرها استفاده کرد.

پرسش فرعی ۱: عوامل فرهنگی پایگاه های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه کدام است ؟

جدول ۴. گویه های مربوط به بعد آسیب های فرهنگی

بُعد و مولفه	گویه های آسیب های فرهنگی	میانگین	انحراف معیار	تی استیودنت	معناداری
بُعد فرهنگی	تبیین تفکر و اندیشه بسیج و دفاع از ارزشهای انقلاب اسلامی در بدنه نیروهای پایگاه و مردم بومی منطقه	۴,۰۹۶۱۵۴	۰,۸۴۶۲۰۵	۴,۲۵۵۳۱۹	۰,۳۰۹۱۳۷
	توجه به مولفه های (وحدت، اشتراکات ملی مذهبی و ...) در مرادوات عادی بامردم بومی منطقه	۴,۳۲۶۹۲۳	۰,۸۵۶۸۳۳	۴,۴۴۶۸۰۹	۰,۰۰۲۲۷۱
	نصب پلاکاردها و پوسترهای تبلیغاتی در سطح منطقه و محیط پایگاه	۳,۵۰۰۰۰۰	۱,۲۹۰۹۹۴	۳,۷۲۳۴۰۴	۰,۰۱۷۶۹۳
	اشاعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر بین عناصر پایگاه و سطح منطقه	۴,۱۵۳۸۴۶	۰,۸۰۱۵۸۲	۴,۱۹۱۴۸۹	۰,۰۳۳۴۰۶
	برگزاری همایش های نماز و نماز جماعت در پایگاه	۴,۲۵۰۰۰۰	۰,۷۸۹۰۱۸	۴,۳۴۰۴۲۶	۰,۰۰۳۸۳۸

جدول ۴. گویه‌های مربوط به بعد آسیب‌های فرهنگی

بُعد و مولفه	گویه های آسیب‌های فرهنگی	میانگین	انحراف معیار	تی استیودنت	معناداری
	ارتباط با ماموستاها، معتمدین و بزرگان و استفاده از ظرفیت نفوذ ایشان در ترویج فرهنگ مقاومت	۴,۲۱۱۵۳۸	۰,۹۹۶۷۹۰	۴,۴۲۵۵۳۲	۰,۰۳۴۴۹۹
	برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات بومی محلی	۳,۶۷۳۰۷۷	۰,۸۷۹۴۱۹	۳,۸۰۸۵۱۱	۰,۰۴۷۳۸۳
	استفاده کردن از ظرفیت منطقه استحفاظی جهت حضور گروه‌های راهیان نور	۳,۳۶۵۳۸۵	۱,۰۲۹۵۴۱	۳,۴۶۸۰۸۵	۰,۰۳۱۲۱۰
	پیش بینی فضاهای تفریحی ورزشی (سالن بدنسازی، سال فوتسال و...) در محیط پایگاه و منطقه برای مردم	۴,۰۵۷۶۹۲	۰,۷۲۵۲۷۱	۴,۱۴۸۹۳۶	۰,۱۶۱۶۹۵
	توجه به افراد شاخص و معتمدین در ایجاد وحدت رویه در مقابله با فعالیت‌های فرهنگی دشمن در منطقه	۳,۹۸۰۷۶۹	۰,۹۵۹۷۸۷	۴,۱۷۰۲۱۳	۰,۱۸۹۳۲۲
	همکاری فرهنگی بسیج عشایری با پایگاه بسیج مردمی	۴,۰۵۷۶۹۲	۰,۸۰۲۲۸۷	۴,۰۶۳۸۳۰	۰,۰۷۵۴۱۸
	رصد، نظارت و ساماندهی و همکاری با موکبه‌های مستقر در مسیر راهپیمایی اربعین در منطقه استحفاظی	۳,۶۱۵۳۸۵	۱,۱۹۰۷۱۳	۳,۷۲۳۴۰۴	۰,۰۲۴۷۹۳
	توجه ویژه مسئولان به همکاری و همفکری با هیئات اُمناء و هیئت‌های مذهبی در منطقه مسئولیت	۳,۶۹۲۳۰۸	۱,۱۱۲۱۱۶	۳,۸۹۳۶۱۷	۰,۰۵۲۷۸۹
	کمک به حل منازعات و اختلافات قومی قبیله‌ای (عدم ارتباط با ریش سفیدان و معتمدان محلی در حل آنها)	۴,۲۶۹۲۳۱	۰,۷۹۴۹۶۹	۴,۳۱۹۱۴۹	۰,۰۱۰۶۹۱
	توجه به خانواده های محروم و نیازمند و معرفی آنها به نهادهای ذیربط و کمک رسان جهت ارتقاء معیشت مردم منطقه	۳/۸۲۶۹۲۳	۱/۲۴۸۰۷۵	۳/۹۳۶۱۷۰	۰/۰۵۸۰۰۴

پرسش فرعی ۲. عوامل اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه کدام است ؟

جدول ۵. گویه‌های مربوط به بعد آسیب‌های فرهنگی

بُعد و مولفه	گویه‌های آسیب‌های اجتماعی	میانگین	انحراف معیار	تی استیودنت	معناداری
آسیب‌های فرهنگی	تلاش برای حل مشکلات فرزندآوری و بحران جمعیت خانواده	۳/۳۶۵۳۸۵	۱/۵۰۸۵۲۳	۳/۴۴۶۸۰۹	۰/۰۰۱۰
	توجه به بحث پراکندگی جمعیت منطقه و مهاجرت	۳/۶۹۲۳۰۸	۱/۳۷۹۶۶۳	۳/۸۷۲۳۴۰	۰/۰۱۰۴۱۶
	توجه به شرایط اجتماعی (رسم و رسوم و...) خاص منطقه بر عملکرد دو روش جاری فرماندهی	۳/۸۶۵۳۸۵	۱/۳۴۳۵۲۳	۴/۰۲۱۲۷۷	۰/۰۲۰۹۶۱
	توجه و حمایت از نخبگان بومی محلی منطقه	۳/۵۰۰۰۰۰	۱/۲۹۰۹۹۴	۳/۵۹۵۷۴۵	۰/۰۲۰۷۶۲
	سرشماری دقیق خانواده شهدای منطقه استحقاقی پایگاه و توجه به آنها	۴/۰۳۸۴۶۲	۰/۷۶۵۹۸۱	۴/۱۷۰۲۱۳	۰/۲۱۴۵۰۸
	شرکت در مراسمات مردمی (شادی و عزا) و ابراز همدردی یا همراهی آنها در منطقه مسئولیت	۴/۱۷۳۰۷۷	۰/۹۴۳۹۴۲	۴/۳۸۲۹۷۹	۰/۱۱۵۴۸۱
	مدیریت و اشاعه فرهنگ صحیح و استفاده و عادلانه چاه‌ها و قنات‌های دربین مردم منطقه	۳/۳۸۵۹۶۳	۱/۲۳۸۵۲۲	۳/۸۲۹۷۸۷	۰/۰۳۰۴۵۸

میانگین مربوط به اثر ابعاد فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت استان کرمانشاه ۳/۸۶ است، که با توجه به دامنه تغییر ۲/۶۸ و حداقل ۱ و حداکثر ۵ این میانگین از میانگین متوسط ۳ بالاتر است یعنی طبق نظر پاسخ‌گویان تأثیر آسیب‌های محیطی زیرساختی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت استان کرمانشاه متوسط به بالا برخوردار است و دارای نمره ۱۷/۱۷ از ۱۰۰ هست، همچنین معنی‌داری گویه‌های مربوط به بُعد محیطی زیرساختی آسیب‌های پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت استان کرمانشاه از معنی‌داری در سطح آلفای ۰/۰۵ کوچک‌تر می‌باشد بدین

معنی که تفاوت بین میانگین محاسبه شده و گزینه متوسط معنی‌دار می‌باشد؛ و همچنین نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که آزمون مقایسه میانگین‌های یک گروهی در خصوص ارزیابی میانگین نمرات مشاهده شده با حد متوسط مقیاس (نمره ۳) در سطح اطمینان ۹۵ درصد برای همه گزینه‌ها معنادار است.

جدول ۶. مقدار و شاخص ابعاد فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی

شاخص	مقدار	شاخص	مقدار	شاخص	مقدار
میانگین	۳/۸۶۰۲۳۴	انحراف معیار	۰/۷۵۸۰۷۲	حداکثر	۴/۹۲۸۵۷۱
میانه	۳/۸۵۷۱۴۳	دامنه تغییر	۲/۶۸۷۵۰۰	تی استیودنت	۳/۹۸۸۴۱۲
نما	۴/۳۶۶۰۷۱	حداقل	۲/۲۴۱۰۷۱	معناداری	۰/۱۲۶

جدول ۶. تعیین اولویت اثر هر یک از ابعاد فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت استان کرمانشاه

ردیف	گویه‌های بُعد فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت استان کرمانشاه	رتبه میانگین
۱	توجه به مولفه‌های (وحدت، اشتراکات ملی مذهبی و ...) در مرادوات عادی بامردم بومی منطقه	۱۴/۳۴
۲	ارتباط با ماموستاها، معتمدین و بزرگان و استفاده از ظرفیت نفوذ ایشان در ترویج فرهنگ مقاومت	۱۴/۱۷
۳	برگزاری همایش‌های نماز و نماز جماعت در پایگاه	۱۴/۱۱
۴	کمک به حل منازعات و اختلافات قومی قبیله‌ای (عدم ارتباط با ریش سفیدان و معتمدان محلی در حل آنها)	۱۳/۹۳
۵	شرکت در مراسمات مردمی (شادی و عزا) و ابراز همدردی یا همراهی آنها در منطقه مسئولیت	۱۳/۲۵
۶	اشاعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر بین عناصر پایگاه و سطح منطقه	۱۳/۲۲
۷	تبیین تفکر و اندیشه بسیج و دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی در بدنه نیروهای پایگاه و مردم بومی منطقه	۱۲/۸۲
۸	توجه به شرایط اجتماعی (آداب. رسم و رسوم و ...) خاص منطقه بر عملکرد و روش جاری مسئولیت مسئولان	۱۲/۲۸
۹	دقت در سرشماری خانواده شهدای منطقه استحقاقی پایگاه و توجه، تجلیل و رسیدگی به ایشان	۱۲/۱۹
۱۰	پیش‌بینی کردن فضاهای تفریحی ورزشی (سالن بدنسازی، سال فوتسال و ...) در محیط پایگاه و منطقه	۱۲/۱۲

جدول ۶. تعیین اولویت اثر هر یک از ابعاد فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت استان کرمانشاه

ردیف	گویه‌های بُعد فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت استان کرمانشاه	رتبه میانگین
۱۱	توجه به افراد شاخص و معتمدین در ایجاد وحدت رویه در مقابله با فعالیت‌های فرهنگی دشمن در منطقه	۱۱/۸۹
۱۲	همکاری با فرهنگی بسیج عشایری با پایگاه بسیج مردمی	۱۱/۸۲
۱۳	توجه به تمرکز جمعیت منطقه و جلوگیری از مهاجرت با توجه به شکل یا شرایط اکوسیستمی منطقه استحقاقی	۱۱/۱۵
۱۴	معرفی خانواده‌های محروم و نیازمند به نهادهای ذیربط و کمک رسان	۱۱/۰۴
۱۵	اعتقاد فرمانده به همکاری و همفکری با هیئات امن و هیئت‌های مذهبی در منطقه مسئولیت	۱۰/۱۸
۱۶	مدیریت فرهنگ استفاده عادلانه از چاه‌ها و قنات‌های و یا کانال‌ها آب در بین مردم منطقه	۱۰/۱۴
۱۷	تلاش در حل فرزند آوری و بحران جمعیت خانواده‌های عشایر منطقه	۹/۷۴
۱۸	رصد، نظارت و ساماندهی و همکاری با موب‌های مستقر در مسیر راهپیمایی اربعین در منطقه استحقاقی	۹/۶۱
۱۹	برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات بومی محلی	۹/۴۲
۲۰	نصب پلاکاردها و پوسترهای تبلیغاتی در سطح منطقه و محیط پایگاه	۹/۳۳
۲۱	توجه ویژه به نخبگان علمی ورزشی هنری منطقه	۹/۰۷
۲۲	استفاده از ظرفیت منطقه استحقاقی جهت حضور گروه‌های راهیان نور	۷/۱۸
مقدار آزمون مربع کای: ۱۳۶/۶۲۳	درجه آزادی: ۲۱	سطح معناداری: ۰/۰۰۰

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که گویه‌های عوامل و مولفه‌های بُعد فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت استان

کرمانشاه دارای معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده و دارای اولویت‌های متفاوت و معناداری می‌باشند. بیشترین اولویت عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت استان کرمانشاه به ترتیب؛ تبیین تفکر و اندیشه بسیج و دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی در بدنه نیروهای پایگاه و مردم بومی منطقه با (۱۲/۸۲) توجه به مولفه‌های (وحدت، اشتراکات ملی

مذهبی و ... در مرادوات عادی بامردم بومی منطقه با (۱۴/۳۴) نصب پلاکاردها و پوستره‌های تبلیغاتی در سطح منطقه و محیط پایگاه با (۹/۳۳) و کمترین اولویت به ترتیب: دقت در سرشماری خانواده شهدای منطقه استحقاقی پایگاه و توجه، تجلیل و رسیدگی به ایشان با (۱۲/۱۹) عدم شرکت در مراسمات مردمی (شادی و عزا) و ابراز همدردی یا همراهی آنها در منطقه مسئولیت با (۱۳/۲۵) مدیریت فرهنگ استفاده چاه‌ها و قنات‌های و یا کانال‌ها و ... با (۱۰/۱۴) اولویت بندی و رتبه بندی شده‌اند.

جدول ۷. آمار توصیفی آسیب‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی (۲۲ گویه)

رتبه میانگین		آبعاد آسیب‌های پایگاه‌های بسیج مردمی
۳/۱۶		فرهنگی اجتماعی
سطح معناداری: ۰/۱۵	درجه آزادی: ۵	مقدار آزمون مربع k: ۱۴/۱۵۳

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه دارای معناداری کمتر از ۰/۰۵ بوده و دارای اولویت‌های متفاوت و معناداری می‌باشند. به طوری که در بُعد فرهنگی اجتماعی با رتبه میانگین 3.16 اولویت بندی شد.

نتیجه گیری‌پرسی

عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه کدام است؟

با توجه به نتایج مشاهده شده میانگین مربوط به اثر گذاری اجتماعی فرهنگی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت پایدار استان کرمانشاه ۳/۰۴ است، که از نظر پاسخگویان تأثیر عوامل و مولفه‌های فرهنگی اجتماعی پایگاه‌های بسیج مردمی موثر بر امنیت پایدار استان کرمانشاه از میانگین متوسط به بالابر خور دار است و نمره ۹۴/۶ از ۱۰۰ را به خود اختصاص داده است. بر اساس نتایج آزمون رتبه‌بندی فریدمن در خصوص تعیین اولویت شاخص‌های عوامل اجتماعی فرهنگی معنادار بوده به طوری که به ترتیب اولویت و اثر گذاری مولفه‌های اثر گذار اجتماعی فرهنگی پایگاه‌های بسیج مردمی بر امنیت پایدار در این تحقیق به شرح ذیل می‌باشد:

تبیین تفکر و اندیشه بسیج و دفاع از ارزش‌های انقلاب اسلامی در بدنه نیروهای پایگاه و مردم و اشاعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر بین عناصر پایگاه و سطح منطقه و توجه به مولفه‌های

(وحدت، اشتراکات ملی مذهبی و ...) در مراودات عادی با مردم بومی منطقه و نیز ارتباط گیری با ماموستاها، معتمدین و بزرگان و توجه ویژه به ظرفیت نفوذ ایشان در ترویج فرهنگ مقاومت و همچنین توجه به افراد شاخص و معتمدین در ایجاد وحدت رویه در مقابله با فعالیت های فرهنگی دشمن در منطقه و اعتقاد مسئولین به همکاری و همفکری با هیئات اُمنّا و هیئت های مذهبی در منطقه مسئولیت از عوامل اثر گذاری است که میتواند امنیت منطقه واگذاری به پایگاه های بسیج مردمی و در ادامه امنیت پایدار منطقه را تقویت نماید. توجه به نصب پلاکاردها و پوسترهای تبلیغاتی در سطح منطقه و محیط پایگاه و توجه به برگزاری همایش نماز و نماز جماعت در پایگاه و برگزاری جشنواره ها و مسابقات بومی محلی و نیز پیش بینی نمودن فضاها و تفریحی ورزشی (سالن بدنسازی، سال فوتسال و...) در محیط پایگاه و منطقه و همچنین استفاده از ظرفیت منطقه استحقاقی جهت حضور گروه های راهیان نور و یا رصد، نظارت و ساماندهی و همکاری با موکب های مستقر در مسیر راهپیمایی اربعین در منطقه استحقاقی و همچنین شرکت در مراسمات مردمی (شادی و عزا) و ابراز همدردی یا همراهی آنها در منطقه مسئولیت و یا تلاش در حل منازعات و اختلافات قومی قبیله ای (با ارتباط با ریش سفیدان و معتمدان محلی در حل آنها) و همچنین همکاری فرهنگی بسیج عشایری با پایگاه بسیج مردمی از دیگر عوامل تقویت این نوع از پایگاه ها می باشد که می تواند بر امنیت فرهنگی اجتماعی استان نیز اثر گذار باشد. توجه ویژه به خانواده های محروم و نیازمند و معرفی آنها به نهادهای ذیربط و کمک رسان و نیز تلاش در حل مشکلات فرزندآوری و بحران جمعیت خانواده های عشایر منطقه و توجه به پراکندگی جمعیت منطقه و مهاجرت با توجه به شکل یا شرایط اکوسیستمی منطقه استحقاقی و همچنین در نظر داشتن شرایط اجتماعی (آداب، رسم و رسوم و...) خاص منطقه بر عملکرد و روش جاری مسئولین امر و همچنین توجه ویژه به نخبگان علمی ورزشی هنری منطقه و نیز دقت در سرشماری خانواده شهدای منطقه استحقاقی پایگاه و تکریم، تجلیل و رسیدگی به ایشان هم از دیگر عوامل جدی در منطقه مسئولیت پایگاه های بسیج مردمی است که اثر مستقیم بر امنیت پایدار استان می تواند بگذارد.

فهرست منابع

- قرآن کریم (۱۳۹۵)، ترجمه آیت‌الله محمد یزدی، انتشارات اوقاف، تهران.
- بیانات امام خمینی رحمه الله علیه، ۱۳۷۸
- بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی ۱۳۷۸/۹/۳
- آزادملکی، تقی (۱۳۷۳)، درآمدی بر بسیج شناسی اجتماعی، مجله علمی پژوهشی بسیج، مرکز مطالعات پژوهش‌های ارتش ۲۰ میلیون، شماره یک.
- افشار، اسدالله (۱۳۹۴)، امنیت، اجتماع، امنیت اجتماعی، انتشارات سفیر اردهال، تهران.
- آیین‌نامه عملیات سپاه، ۲۵:۱۳۹۹.
- بهرامی، قدرت‌الله، (۱۳۸۷)، نقش سپاه در مبارزه با ضدانقلاب، نشریه حصون، شماره ۱۶.
- بوزان، باری (۱۳۸۹)، مردم، دولت‌ها و هراس، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- پور محمد، رضا (۱۳۹۰)، امنیت پایدار از دیدگاه قرآن کریم، همایش سرا سری امنیت پایدار، ۲۴ و ۲۵ بهمن ۱۳۹۰، دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام).
- حاجیانی، ابراهیم (۱۳۹۱)، هویت ایرانی - اسلامی و امنیت پایدار جمهوری اسلامی، فصلنامه آفاق، شماره ۱۴، بهار ۱۳۹۱.
- لینک سایت: https://ps.ihu.ac.ir/article_200404.html
- دهقانی فیروزآبادی، سید جلال (۱۳۹۲)، جهانی‌شدن فرهنگ و امنیت فرهنگی جمهوری اسلامی، تهران پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- ذوالقدر، محمدباقر (۱۳۸۸)، مبانی و ابعاد بسیج ملی، پایان‌نامه دکتری، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده دفاع ملی.
- روحی، نبی اله (۱۳۸۴)، مردمی کردن امنیت در بحران، بررسی موردی کردستان؛ فصلنامه سیاست دفاعی، شماره.
- رایبزر، استیفن پی (۱۳۹۰)، رفتار سازمانی مفاهیم، نظریه‌ها، کاربردها، ترجمه علی پارسائیان و سیدمحمد اعرابی، تهران انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- رستمی، محمود (۱۳۸۶)، فرهنگ واژه‌ها، چاپ دوم، تهران، انتشارات ایران سبز.
- سروستانی، صدیق (۱۳۸۲)، بهنجار نظم و نابهنجار رفتار، فصلنامه دانش انتظامی، شماره اول.
- عبدالملکی، هادی و احمدوند، علی محمد (۱۳۹۲)، نقش بسیج سازندگی در امنیت پایدار، فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، سال ۱۶، شماره ۶۰.
- عباس‌زاده، هادی (۱۳۹۰)، سرمایه اجتماعی و امنیت ملی پایدار، فصلنامه مطالعات راهبردی، شماره پنجاه و یک.
- عمید، حسن (۱۳۶۳)، فرهنگ عمید (فرهنگ لغت فارسی)، تهران، انتشارات امیرکبیر.
- عزتی، عزت‌الله، ۱۳۸ جغرافیای نظامی، ایران، انتشارات سپهر تهران عزتی، عزت‌الله ۱۳۸۴، تحلیلی بر ژئوپلیتیک ایران و عراق
- انتشارات وزارت امور خارجه علی بابانی، غلامرضا، ۱۳۶۹، فرهنگ اصطلاحات روابط بین الملل، تهران: نشر سفیر
- قیصری، نورالله، سید مهدی حسینی (۱۳۹۲)، ابعاد و شاخص‌های امنیت پایدار مبتنی بر مدل مهندسی همگرایی ملی، تهران: نشریه آفاق امنیت سال پنجم شماره بیستم، پاییز ۱۳۹۲. لینک سایت: https://ps.ihu.ac.ir/article_200439.html
- کرزائر، ایزرائل: استاد بازنشسته اقتصاد از دانشگاه نیویورک و استاد روش شناسی لودیگ فن میزس.
- کیویتو، پیتر (۱۳۷۸)، اندیشه‌های بنیادین در جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی.

مانزینی، آندرو (۱۳۹۳)، آسیب‌شناسی سازمانی با رویکرد کاربردی به حل مشکل و بالندگی در سازمان، ترجمه مرضیه قبادی پور ، سعید آنالویی و علی عطا فر ، اصفهان: انتشارات دانش پژوهان برین.

ماندل، رابرت، (۱۳۸۷)، چهره‌ی متغیر امنیت ملی، تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران انتشارات مطالعات راهبردی

مقدسی، بهنام: ۱۳۹۷ فصلنامه تخصصی شماره ۱۶ خبیر، دانشگاه علوم و فنون امیر المومنین اصفهان

محمد نژاد، میرعلی و محمدتقی نوروزی (۱۳۸۷)، فرهنگ استراتژی، تهران، انتشارات سنا.

نادریان، احمد (۱۳۸۹)، مرز و امنیت، دفتر تحقیقات کاربردی انتظامی استان سیستان و بلوچستان.

نوروزی، محمدتقی (۱۳۸۵)، فرهنگ دفاعی امنیتی: تهران انتشارات سنا.

فهرست منابع خارجی:

- Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Harvard University Press.
- Elster, J. (1989). *The Cement of Society: A Study of Social Order*. Cambridge University Press.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. Herder and Herder
- Fukuyama, F. (1995). *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. Free Press.
- Giddens, A. (2009). *Sociology* (6th ed.). Polity Press
- Inglehart, R. (1997). *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*. Princeton University Press.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster.
- Piven, F. F., & Cloward, R. A. (1977). *Poor People's Movements: Why They Succeed, How They Fail*. Pantheon Books.
- Scott, W. R. (1998). *Organizations: Rational, Natural, and Open Systems*. Prentice Hall.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). *The Social Identity Theory of Intergroup Behavior*.
- SWorchel & W. G. Austin (Eds.), *Psychology of Intergroup Relations*. Nelson-Hall.
- Tilly, C. (2006). *Social Movements, 1768–2004*. Routledge.

